

IZVJEŠĆE O RADU MUZEJA ZA 2018. GODINU

JAVNA USTANOVA SPOMEN PODRUČJE JASENOVAC

BRAĆE RADIĆ 147

44324 JASENOVAC

Tel/Fax: 044 672319

E-mail adresa: ipejakovic@jusp-jasenovac.hr

www.jusp-jasenovac.hr

1. SKUPLJANJE GRAĐE

Muzejska građa Javne ustanove Spomen područje Jasenovac u 2018. godini povećana je za 45 predmeta

Kupnja: 20 predmeta

Darovanje: 25 predmeta

1.1. Kupnja

Kupljeno je 20 originalnih bonova za hranu iz 1942. godine zatočenika Vidoje Spasića, Ratka i Vukoja Mandića, Miloša i Borivoja Stojanovića, Petra Drakulića, Riste Koštunice, Jovana Strahinića, Obrena Radulovića i Momčila Kulinara.

1.2. Terensko istraživanje

1.3. Darovanje

Kroz knjigu pohrane proknjiženo je nekoliko darovanja . Među njima opeka s prostora logora Jasenovac, te reproducirane fotografije zatočenika Josipa Fučeka i Marije Arač.

Dubrovačka biskupija poklonila je dokumenta vezane za doktora Krstu Harambašića, preživjelog zatočenika logora Jasenovac.

1.4. Nasljeđivanje

1.5. Zamjena

1.6. Ustupanje

Tri crteža iz Zbirke crteža Bogdana Bogdanovića ustupljena su za izložbu u Museum of Modern Art u New Yorku, SAD, *Arhitektura u Jugoslaviji*.

1.7. Ostalo

Tijekom 2018. godine nastavljena su istraživanja u Arhivu Bosne i Hercegovine, Historijskom muzeju BiH i Historijskom arhivu Sarajevo u cilju pronalaženja podataka o radnicima željezničke Radionice Sarajevo (RO „Vaso Miskin Crni“) koji su stradali u ustaškim logorima u Jasenovcu i Staroj Gradiški. Osim toga u više navrata je u Zagrebu su vršena istraživanja u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu te Arhivu Jugoslavije, Jevrejskom istorijskom arhivu i Muzeju Jugoslavije u Beogradu s ciljem prikupljanja podataka o žrtvama koncentracijskog logora Jasenovac.

Tijekom druge polovice 2018. godine, kustosica dr. sc. Andriana Benčić provodila je istraživanje u Hrvatskom državnom arhivu (HDA) u svrhu projekta *Accessing Campscapes*, WP5 (projektni paket 5), u kojem se u partnerstvu s JUSP Jasenovac izrađuje digitalna rekonstrukcija/3D prikaz/proširena stvarnost prostora bivšeg logora III Jasenovac. U svrhu prikupljanja što većeg broja mapa, nacрта, shema i fotografija, pregledani su fondovi HR-HDA-1944.2 (ZIG NDH I-96-422), HDA MUP RH I-91/438, HDA ZKRZ, GUZ, kut. 7.

Od lipnja do listopada 2018. godine, kustosica Andriana Benčić, u suradnji s muzejskom savjetnicom Hrvatskog povijesnog muzeja (HPM) i predsjednicom Upravnog vijeća (UV) JUSP Jasenovac Natašom Mataušić, izvršila je uvid u zbirku fotografija HPM-a, u svrhu posudbe izvornih fotografija vezanih za jasenovački logorski sustav, u svrhu projekta *Accessing Campscapes* i digitalne rekonstrukcije/3D prikaza/proširene stvarnosti logora III Jasenovac, te u svrhu muzejske izložbe "Ustaški logori Jasenovac i Stara Gradiška u digitalnom prostoru: dokumenti, svjedočanstva, fotografije, predmeti" planiranoj za veljaču 2019.

2. ZAŠTITA

2.1. Preventivna zaštita

Tijekom mjeseca rujna i listopada izvršeni su radovi na sanaciji jednog od vagona Spomen vlaka koji se nalazi na prostoru Spomen područja Jasenovac. Vlak je smješten na autentičnom

lokalitetu željezničkog kolosijeka koji je sagrađen prije Drugog svjetskog rata za potrebe industrijskih postrojenja koja su bila u vlasništvu obitelji Bačić iz Jasenovca. Za vrijeme Drugog svjetskog rata, željeznički kolosijek se nalazio u sklopu logora III Ciglana u Jasenovcu. Radove na sanaciji vagona izveli su djelatnici tvrtke *Remont i proizvodnja željezničkih vozila d.o.o.* iz Slavenskog Broda. Radove je financiralo Ministarstvo kulture Republike Hrvatske.

2.2. Konzervacija

2.3. Restauracija (*izvođači radova: vlastita radionica/ vanjski suradnici*)

2.4. Ostalo

U sklopu Spomen područja Jasenovac nalazi se i zgrada Kule u Staroj Gradišci. U 2018. godini rađeni su poslovi čišćenja prostora u samom objektu te oko objekta, te uklanjanja biljnog rasilnja koje se raste na samoj zgradi.

3. DOKUMENTACIJA

3.1. Inventarna knjiga

- **Zbirka predmeta:** U računalni program M++ do sada je upisano 3053 predmeta (voditelj zbirke: Martina Barešić).
- **Zbirka dokumenata:** Ukupno 915 upisa (računalno, u programu M++). (voditelj zbirke: Andriana Benčić Kužnar)
- **Zbirka fotografija:** Fotografije se većim dijelom čuvaju u posebnim beskiselinim košuljicama sukladno propisanim uvjetima, te unutar zadanih standarda dopuštene temperature i vlage. U programu M++ dosada je upisano 1760 fotografija.
- **Donacija Bogdana Bogdanovića:** Ukupno 282 upisa (računalno, u programu M++). Zbirka je inventirana u potpunosti. (voditelj zbirke: Andriana Benčić Kužnar)

3.2. Katalog muzejskih predmeta

3.3. Fototeka

3.4. Dijateka

3.5. Videoteka

3.6. Hemeroteka

3.7. Planoteka i fond dokumentacijskih crteža

3.8. Stručni arhiv

Stručni arhiv sadržava kopije dokumenata iz drugih arhiva i muzeja. Radi se najvećim dijelom o građi Hrvatskog državnog arhiva i Vojnoistorijskog arhiva iz Beograda koja je još sredinom 1980-ih godina kopirana u tadašnjem Arhivu Hrvatske i kao nesređena pohranjena u Memorijalnom muzeju Jasenovac. Uz to dio dokumenata prikupljen je novim istraživanjima u HDA u Zagrebu i arhivskim i muzejskim ustanovama u BiH i Srbiji.

Arhivirani su dokumenti, odnosno kopije dokumenata iz drugih arhiva i muzeja i uneseni u muzejski arhiv pod inventurnom oznakom A-SPJ. U 2018. godini uvedeno je u arhiv 1961 kopija dokumenata. Ukupno je do sad inventirano 4825 kopija dokumenata (inventirala: Martina Barešić)

3.9. Ostalo

- **Sekundarna dokumentacija** – Fond digitalnih i magnetskih zapisa: ukupno 418 upisa (računalno, u programu S++). (inventirala Ines Sogonić)
- **Sekundarna dokumentacija** – Press Clipping: ukupno 12 721 upisa (računalno, u programu Microsoft Word), od toga 1718 u 2018. godini. (inventirala Ines Sogonić)
- **Sekundarna dokumentacija – Dokumenti:** Sjećanja zatočenika logora Jasenovac i Stara Gradiška: ukupno 864 sjećanja. (inventirala Ines Sogonić)
- **Digitalizacija muzejske građe – Zbirka predmeta:** U 2018. godini fotografirano je 37 predmeta iz zbirke. (fotografirala Martina Barešić)
- **Indeks zatočenika logora Jasenovac i Stara Gradiška** (baza podataka koja upućuje na podatke o pojedinom zatočeniku u muzejskim zbirkama, sekundarnoj dokumentaciji i memoarskoj literaturi) – ukupno 10 328 zapisa.

4. KNJIŽNICA

4.1. Nabava (*razmjena, dar, kupnja, muzejska izdanja*):

Prikupljeno je (kupnjom, donacijama, muzejskim izdanjima) 145 novih knjiga.

Kupljeno – 50

Donirano - 86

Vlastita ozdanja ili suizdanja - 9

4.2. Stručna obrada knjižničnog fonda

Sve prikupljene knjige inventirane su u Inventarnu knjigu knjižnice. (inventirala Ines Sogonić)

4.3. Zaštita knjižnične građe

4.4. Služba i usluge za korisnike

Tijekom 2018. godine usluge knjižnice koristilo je 5 vanjskih korisnika.

4.5. Ostalo (*izrada bibliografija, izdavačka djelatnost knjižnice i slično*)

5. STALNI POSTAV

5.1. Novi stalni postav

6. STRUČNI RAD

6.1. Stručna obrada muzejske građe

6.2. Identifikacija / Determinacija građe

6.3. Revizija građe

6.4. Ekspertize

6.5. Posudbe i davanje na uvid

Zahtjev za ostvarivanje uvida u građu te snimanje na prostoru Spomen područja Jasenovac zatražilo je tijekom 2018. godine 27 korisnika.

6.6. Sudjelovanje na kongresima i savjetovanjima (*sa izlaganjem, bez izlaganja*)

Kustosica dr. sc. Andriana Benčić održala je izlaganje pod nazivom „From the Holocaust to the new Yugoslav Wars in 1990s: Croatian Conflicted and Divided Heritage of War“ na konferenciji o holokaustu „Lessons and Legacies“ održanoj u St. Louisu, Missouri, USA od 1. studenog do 4. studenog 2018. godine.

Kustosica dr. sc. Andriana Benčić održala je izlaganje pod nazivom „Jasenovac Concentration Camp: What has been done during the iC-ACCESS project by now“, na iC-ACCESS seminaru i terenskom istraživanju (i C-ACCESS workshop and excursion, Department of Archaeology, University of West Bohemia in Pilsen) održanom u Pragu i Pilsenu od 29. lipnja do 1. srpnja 2018. godine.

Kustosica Martina Barešić održala je izlaganje o aktivnostima muzeja Spomen područja Jasenovac od njegova osnutka do danas. Izlaganje je održano u sklopu međunarodne konferencije *SeeYu 2018* održane u Ljubljani od 3. - 6.10.2018.

Kustosica Martina Barešić održala je izlaganje pod nazivom „Digitisation in Jasenovac Memorial Museum - current state and future approaches“ na međunarodnoj radionici „*Transnational Meets Local: Making Holocaust Research Projects and Infrastructures Sustainable by Using Digital Archives, Electronic Repositories and Internet Platforms on Local and Regional Levels*“ održanoj u Beču 19. - 20.11.2018 u organizaciji Vienna Wiesenthal Institute for Holocaust Studies.

U Oswiecimu u Poljskoj, od 10. do 12. listopada 2018. godine održana je međunarodna znanstvena konferencija pod nazivom „Digitalizacija podataka o žrtvama iz razdoblja nacizma (Digitization of Nazi Era Victims' Data)“. Na konferenciji su sudjelovali predstavnici 26 institucija i organizacija iz ukupno 13 država. Ravnatelj Spomen područja

Jasenovac, gospodin Ivo Pejaković sudjelovao je na konferenciji s izlaganjem o Poimeničnom popisu žrtava koncentracijskog logora Jasenovac.

6.7. Publicistička djelatnost stručnih djelatnika (*u okviru muzejske djelatnosti*)

6.8. Stručno usavršavanje (*tečajevi, seminari, studijska putovanja, specijalizacija, stručni ispiti*)

Kustosica dr. sc. **Andriana Benčić** sudjelovala je na:

14.-15. ožujka 2018.- sudjelovanje na konferenciji HERA Uses of the Past Mid Term Conference

3.-5. travnja 2018. - studijski posjet memorijalu Auschwitz Birkenau u poljskom Oświęcimiu

20.-24. svibnja 2018. - radionica, seminar, konferencija i terensko istraživanje u memorijalu Falstad u Norveškoj

29. lipnja – 1. srpnja 2018. radionica i terensko istraživanje u Češkoj (Prag i Pilsen), posjet bivšem nacističkom logoru Lety i komunističkom sustavu logora Jachymov.

11. siječnja 2018. – **Ines Sogonić** sudjelovala je na radionici u sklopu ankete i projekta "Digitalizacija kulturne baštine" u Muzeju Mimara u Zagrebu u organizaciji Ministarstva kulture Republike Hrvatske

19. - 20. studenog 2018. - Ines Sogonić sudjelovala je na seminaru „Transnational Meets Local: Making Holocaust Research Projects and Infrastructures Sustainable by Using Digital Archives, Electronic Repositories and Internet Platforms on Local and Regional Levels“ u Beču u organizaciji Vienna Wiesenthal Institute for Holocaust Studies.

Kustosica **Martina Barešić** položila je stručni ispit za kustosa na ljetnom ispitnom roku, 12. lipnja 2018. U sklopu pismenog dijela stručnog ispita, predan je pismeni rad na temu „Stalni postav i edukativne djelatnosti u Javnoj ustanovi Spomen područje Jasenovac“, pod mentorstvom Ele Jurdane.

Kustosica Martina Barešić sudjelovala je na Međunarodnoj ljetnoj akademiji u Oświęcimiu u organizaciji memorijala Auschwitz-Birkenau, u trajanju od 4. - 10.8.2018.

Kustosica Martina Barešić sudjelovala je na 42. Osnovnom treningu iz izgradnje mira u organizaciji Centra za nenasilnu akciju. Trening je održan u Ulcinju u Crnoj Gori, u trajanju od 19. - 29. listopada 2018. Osnovni trening iz izgradnje mira je desetodnevni program mirovnog obrazovanja koji okuplja ljude sa prostora bivše Jugoslavije.

Prvi od predviđena tri seminara pod nazivom „Kako umjetnost i kultura mogu pridonijeti suočavanju s teškom prošlošću te pomirenju u Europi“ održan je u Dachauu i Munchenu od 30. rujna do 6. listopada 2018. godine. Ciklus seminara zajednički organiziraju Max Mannheimer Centar iz Dachaua (Njemačka), Memorial Rivesaltes (Francuska), Historijski muzej Bosne i Hercegovine (BiH), Hrvatska udruga nastavnika povijesti (Hrvatska) te Spomen područje Jasenovac (Hrvatska). Seminar okuplja nastavnike povijesti, muzealce i umjetnike koji zajedničkim radom, između ostaloga, pokušavaju odgovoriti na pitanja o ulozi umjetnosti i kulture u vremenima ratova i nasilja te kako nam umjetnost i kultura mogu pomoći da se bolje nosimo s takvim traumatičnim iskustvima iz prošlosti. Projekt financijski pomaže Franco-German Youth Office (OFAJ/DFJW).

Ravnatelj Spomen područja Jasenovac bio je na stručnom putovanju u Njemačkoj u organizaciji njemačkog veleposlanstva u Republici Hrvatskoj. Naziv stručnog putovanja bio je „Kultura sjećanja i suočavanje s prošlošću“, a trajalo je od 19. do 25. studenog. U sklopu stručnog putovanja posjećeni su muzeji i institucije u Berlinu te područje bivšeg logora Sachsenhausen.

6.9. Stručna pomoć i konzultacije

U sklopu upita o sudbinama ljudi za vrijeme Drugog svjetskog rata, djelatnici Spomen područja Jasenovac u 2018. godini odgovorili su na ukupno 61 takav upit.

6.10. Urednički poslovi, recenzije knjiga i članaka

Kustosica dr. sc. Andriana Benčić bila jest glavna i odgovorna urednica zbornika Jasenovac – manipulacije, kontroverze i povijesni revizionizam.

Tijekom 2018. godine, recenzirala jest 4 znanstvena članka iz znanstvenih disciplina Povijest i Sociologija.

Tijekom 2018. knjige dala jest prikaz knjige Zygmunta Baumana "Modernost i holokaust" na portalu Historiografija.hr, <http://www.historiografija.hr/?p=9680>

Viši kustos Spomen-područja Jasenovac Đorđe Mihovilović sudjelovao je u pripremi i recenziji knjige „Jasenovac“ autora Ive Goldsteina koja je izdana krajem 2018. godine. Objavljena je u izdanju Frakture uz suizdavaštvo Spomen-područja Jasenovac.

6.11. Djelovanje u strukovnim društvima

6.12. Informatički poslovi muzeja (*kreiranje i održavanje web stranica, on-line baza podataka, digitalizacija grade i sl.*)

- Vijesti na web-stranici ustanove: <http://www.jusp-jasenovac.hr/Default.aspx?sid=5027> (uređuje Ines Sogonić; tijekom 2018. godine dodane su 32 vijesti)
- Facebook-stranica ustanove: <https://www.facebook.com/JasenovacMemorialSite> (uređuju Martina Barešić i Ines Sogonić)

6.13. Ostalo

Poimenični popis žrtava koncentracijskog logora Jasenovac

Nastavljen je rad na prikupljanju i ispravci podataka u Poimeničnom popisu žrtava na kojemu Spomen-podučje Jasenovac radi od 2005. godine. Trenutačno su u Popisu prikupljeni podaci o 83.811 žrtava.

7. ZNANSTVENI RAD

7.1. Tema i nositelj projekta

Kustosica dr. sc. Andriana Benčić i tijekom 2018. bila je zaposlena je kao postdoktorski istraživač na projektu *Accessing Campscapes: Inclusive Strategies for Using European Conflicted Heritage* (iC-ACCESS) na Sveučilištu u Amsterdamu, gdje predstavlja JUSP Jasenovac. Institucija JUSP Jasenovac jest memorijal partner na projektu, zajedno s memorijalima Treblinka, Bergen Belsen, Falstad, Westerbork, Lety i Jachymov. Projekt iC-ACCESS obuhvaća paneuropski konzorcij predvođen profesorom dr. Robom van der Laarsom (Sveučilištu u Amsterdamu), a nagrađen je sa 1,2 milijuna eura na udruženom istraživačkom pozivu "Uporabe prošlosti" kojeg je raspisala HERA (*Humanities in the European Research Area*). iC-ACCESS jedan je od 18 nagrađenih projekata od ukupno 615 projekata koji su aplicirali na ovom pozivu. Radi se o kolaborativnom europskom projektu na kojem sudjeluje 6 sveučilišta, iz Nizozemske, Engleske, Njemačke, Češke, Norveške i Španjolske.

7.2. Publicirani radovi

- Benčić, Andriana, Odak, Stipe i Danijela Lucić (2018) (ur.) *Jasenovac manipulacije, kontroverze i povijesni revizionizam*. Jasenovac, 311. str., ISBN 978-953-7895-10-5 (zbornik radova, urednička knjiga).
- Benčić, Andriana (2018) "Koncentracijski logor Jasenovac: konfliktno ratno naslijeđe i osporavani muzejski postav". *Polemos: časopis za interdisciplinarna istraživanja rata i mira*, 21 (41): 37-63. UDK: 069.02 (497.5 Jasenovac):343.819.5 (prethodno priopćenje, recenziran).
- Mihovilović, Đorđe, „Dosadašnji rezultati prikupljenih podataka o romskim žrtvama u Poimeničnom popisu žrtava koncentracijskog logora Jasenovac“ u: *Stradanje Roma u Europi za vrijeme Drugog svjetskog rata s posebnim osvrtom na stradanje u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj, Zbornik radova s međunarodnog znanstvenog skupa* (ur. Vojak Danijel, Pejaković, Ivo), Savez Roma u RH „Kali Sara, Spomen-područje Jasenovac i Institut društvenih znanosti „Ivo Pilar“, Zagreb, 2018. (str. 101-121)

7.3. Znanstveno usavršavanje (magisterij, doktorat)

8. STRUČNI I ZNANSTVENI SKUPOVI I SEMINARI U ORGANIZACIJI I SUORGANIZACIJI MUZEJA

8.1. Znanstveni skupovi

Kustosica dr. Andriana Benčić organizirala je znanstvenu konferenciju istraživačkog konzorcija Accessing Campscapes u Obrazovnom centru JUSP Jasenovac, od 10. do 13. ožujka 2018. g. Priliko posjeta 33 znanstvenika, profesora i muzejskih stručnjaka, posjećeni su lokaliteti (bivši logori i stratišta) Stara Gradiška, Uštica i Donja Gradina, uz obilazak memorijalnog područja JUSP Jasenovac (prostor bivšeg centralnog logora III Ciglana);

19. svibnja 2018. godine u 10 sati u Osnovnoj školi Jasenovac održan je međunarodni znanstveni skup "Stradanje Roma u Europi za vrijeme Drugog svjetskog rata s posebnim osvrtom na stradanje u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj".

Organizatori ovog znanstvenog skupa bili su Javna ustanova Spomen područje Jasenovac i Institut društvenih znanosti "Ivo Pilar". Konferencija se održava pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture Republike Hrvatske, zastupnika u Hrvatskom Saboru, gospodina Veljka Kajtazija i Saveza Roma u Republici Hrvatskoj "Kali Sara". Na konferenciju su sudjelovali međunarodni i domaći povjesničari s izlaganjima o sudbini Roma za vrijeme Drugog svjetskog rata.

9. IZLOŽBENA DJELATNOST

Boris Hanžeković i Hanžekovićev memorijal

- o Spomen područje Jasenovac, Obrazovni centar
- o 26.1. - 22.4.2018.

- o Autor stručne koncepcije: Martina Barešić
- o Autor likovnog postava (grafičko uređenje plakata): Matea Barešić
- o Opseg: 13 roll up plakata
- o Vrsta: povijesna, samostalna, pokretna
- o Tema: izložba prati temu Noći muzeja 2018: *Sport i muzeji*. Tim povodom, postavljena je izložba o atletičaru Borisu Hanžekoviću koji je poginuo u logoru Jasenovac.
- o Korisnici: posjetitelji Noći muzeja 2018, školske grupe, individualne posjete

Izložba Zagrebački tramvajci u koncentracijskom logoru Jasenovac

- o Grad Zagreb, zgrada Uprave Grada
- o 20.6. - 29.6.2018.
- o Autor stručne koncepcije: Đorđe Mihovilović
- o Autor likovnog postava (grafičko uređenje plakata): R.U.T.T.
- o Opseg: 20 kaširanih panoa
- o Vrsta: povijesna, samostalna, pokretna
- o Tema: stradanje radnika ZET-a u koncentracijskom logoru Jasenovac
- o Korisnici: posjetitelji Uprave Grada Zagreba prigodom Dana antifašističke borbe

Izložba Sarajevo – Jasenovac – Sarajevo; U potrazi za oteetim identitetom

- o Spomen područje Jasenovac, otvoreni prostor ispred ulaza u Memorijalni muzej
- o Travanj 2018.
- o Autor stručne koncepcije: Đorđe Mihovilović
- o Autor likovnog postava (grafičko uređenje plakata): Mario Šimunković
- o Opseg: 30 kaširanih panoa
- o Vrsta: povijesna, samostalna, pokretna
- o Tema: stradanje građana Sarajeva u koncentracijskom logoru Jasenovac
- o Korisnici: sudionici komemoracija u Jasenovcu

Izložba Sarajevski vlak bez voznog reda

- o Historijski muzej Bosne i Hercegovine
- o Studeni 2018.

- o Autor stručne koncepcije: Đorđe Mihovilović
- o Autor likovnog postava (grafičko uređenje plakata): Mario Šimunković
- o Opseg: 27 kaširanih panoa
- o Vrsta: povijesna, samostalna, pokretna
- o Tema: stradanje radnika Glavne željezničke radionice Sarajevo u koncentracijskom logoru Jasenovac
- o Korisnici: posjetitelji Historijskog muzeja BiH

10. IZDAVAČKA DJELATNOST MUZEJA

10.1. Tiskovine i stručne knjige

Benčić, Andriana, Odak, Stipe i Danijela Lucić (2018) (ur.) *Jasenovac manipulacije, kontroverze i povijesni revizionizam*. Jasenovac, 311. str., ISBN 978-953-7895-10-5 (zbornik radova, urednička knjiga).

Zbornik “Jasenovac – manipulacije, kontroverze i povijesni revizionizam” jest zbornik izvornih znanstvenih i preglednih radova eminentnih hrvatskih i inozemnih povjesničara i stručnjaka koji se bave poviješću i problematikom Jasenovca, Drugog svjetskog rata i poraća. Radovi se mogu svrstati u discipline povijesti, sociologije, politologije, komparativne književnosti (filma) i studija sjećanja. Prvenstveno, radovi se bave kritičkim preispitivanjem povijesnih izvora, zbog čega je zbornik neophodan prilog akademskom i širem obrazovanju (studenata, nastavnika, profesora i šire zainteresirane javnosti) o hrvatskoj povijesti 20. stoljeća. Zbornik je i prilog rasvjetljavanju povijesnih događaja u svijetlu još uvijek nedovoljne suočenosti i/ili nedovoljnih saznanja o vlastitoj teškoj prošlosti te je neophodan prilog u zaustavljanju rastućih i širućih teza o preuveličavanju, ali i o poricanju genocida, holokausta i zločina protiv čovječnosti u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj (NDH) koji postaju opasna prijetnja razvoju demokracije te ohrabruju suvremeni ekstremni nacionalizam kojim se promiče nasilje prema Drugim i drugačijim nacionalnim, etničkim i religijskim grupama.

Mihovilović, Đorđe: „Željezničari u koncentracijskom logoru Jasenovac, knjiga II, Glavna željeznička radionica Sarajevo“ (knjiga, 543 stranice)

Knjiga posvećena radnicima Željezničke radionice Sarajevo koji su zatočeni u koncentracijskom logoru Jasenovac.

Goldstein, Ivo: „Jasenovac“

(knjiga, 958 stranica)

Cjeloviti prikaz povijesti koncentracijskog logora Jasenovac.

(Knjiga je tiskana u izdanju Frakture, uz suizdavaštvo Spomen područja Jasenovac)

10.2. Audiovizualna građa

10.3. Elektroničke publikacije

11. EDUKATIVNA DJELATNOST

11.1. Vodstva (*vodstva za građanstvo, vodstva za škole, specijalna vodstva*)

Andriana Benčić:

Tijekom 2017. godine Andriana Benčić vodila je 17 grupa po muzejskom postavu, spomeničkom prostoru i obrazovnoj radionici;

22.2. vodstvo profesorice dr. Sabine Petrić i PhD studenta sa Sveučilišta Calgary, Canada

6.3. vodstvo 49 srednjoškolaca iz Italije

11.3. vodstvo istraživačkog konzorcija ic access po prostoru Ciglane – 25 osobe

12.3. vodstvo istraživačkog konzorcija ic access po prostoru Donje Gradine – 25 osobe

10.4. vodstvo 29 učenika privatne britanske međunarodne škole u Ljubljani

4.5. vodstvo 18 studenata povijesti FFZG

16.5. vodstvo grupe 28 studenata s University of Georgia

5.6. vodstvo ravnatelja Muzeja holokausta u Budimpešti, i kolege Totha Zoltana (Muzej holokausta Budimpešta, član IHRAe) po muzejskom prostoru

6.6. vodstvo 18 studenata geografije iz Nizozemske

8.6. vodstvo po muzejskom prostoru vladike Jovana Čulibrka i dvojice episkopa iz Australije i Valjeva (Srbija)

25.7. vodstvo grupe 7 gospodarstvenika iz Izraela po muzejskom postavu, prilikom posjeta izraelskog predsjednika Rivlina Hrvatskoj

2.8. vodstvo 5 članova MVEP-a kroz muzejski postav, zamjenik ministrice vanjskih poslova Toma Galli

22.8. vodstvo grupe 29 Židova iz San Francisca, California, Holocaust Studies putovanje, voditelj prof. dr. Fred Rosenbaum

6.9. vodstvo gradonačelnika istočnog Sarajeva, i episkopa istočnog Sarajeva s delegacijom drugih episkopa i paroha (ukupno 15) po prostoru memorijala

12.9. su-vodstvo po muzeju nove veleposlanice Hrvatske u Izraelu, gđe. Vesele Mrđen Korać

19.10. vodstvo grupe učenika iz Trsta, 50 učenika

27.10. vodstvo grupe 30 umirovljenika antifašista iz Pule

Ines Sogonić:

Tijekom 2018. godine Ines Sogonić vodila je 24 grupe po muzejskom postavu, spomeničkom prostoru i obrazovnoj radionici: jednu osnovnu školu (OŠ Lipovljani), osam srednjih škola (tri iz Italije, dvije iz Ujedinjenog Kraljevstva, po jedna iz Hrvatske, Švicarske i Makedonije), sedam grupa studenata (pet sveučilišta iz SAD-a, jedno iz Austrije i jedna grupa međunarodnih studenata), osam pojedinačnih ili grupnih vodstava posjetitelja iz Hrvatske, Slovenije, Španjolske, Brazila, Švedske i SAD-a.

Tijekom 2018. godine kustosica Martina Barešić vodila je 24 grupe po muzejskom postavu, spomeničkom prostoru i obrazovnoj radionici: 5 osnovnih škola (dva razreda iz Jasenovca, dvije škole iz Popovače, Ludina), 3 srednje škole (Novska, Slavonski Brod, Varaždin), 2 grupe studenata, 13 organiziranih grupa (četiri iz Slovenije, tri iz Italije, dvije iz SAD-a, po jedna iz Srbije, Švicarske, Izraela i BiH) i jedno pojedinačno vodstvo (SAD).

Tijekom 2018. godine osobno su primljeni gotovo svi individualni posjetitelji (pristigli osobnim automobilima) koji su tijekom radnih dana posjetili Memorijalni muzej. S velikim brojem razmjenjene su korisne informacije o bivšim zatočenicima, s obzirom da jedan dio posjetitelja predstavljaju potomci i poznavatelji jasenovačkih zatočenika. Zahvaljujući ostvarenim kontaktima, razmjenom e-mailova i kontakata prikupljeno je više biografskih podataka o zatočenicima te scanovi fotografija i dokumenata.

11.2. Predavanja

11.3. Radionice i igraonice

11.4. Ostalo

Projekt Šafran

Javna ustanova Spomen područje Jasenovac već desetu godinu zaredom surađuje s *Holocaust Education Trust Ireland* na *Projektu Šafran* u kojemu učenici osnovnih i srednjih škola sade lukovice šafrana u spomen na djecu ubijenu u Holokaustu. U projektu svake godine sudjeluje preko stotinu škola s nekoliko tisuća učenika. U školskoj godini 2017./2018. u *Projektu Šafran* sudjeluje 106 osnovnih i srednjih škola s ukupno 3669 učenika. Voditeljica Projekta Šafran u Hrvatskoj je Ines Sogonić.

Projekt „Stradanje Roma u Hrvatskoj u Drugom svjetskom ratu: dokumenti, sjećanja, obrazovanje“

Projekt „Stradanje Roma u Hrvatskoj u Drugom svjetskom ratu: dokumenti, sjećanja, obrazovanje“, u kojem sudjeluje i Spomen područje Jasenovac, zamišljen je u tri faze. Prva faza obuhvatila je istraživanja u arhivima i muzejima gdje su prikupljeni dokumenti i fotografije o stradanju Roma u Drugom svjetskom ratu. U drugoj fazi projekta, pripremljena je putujuća izložba pod nazivom „Romi u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj“. Izložba je prilagođena i namijenjena učenicima viših razreda osnovnih škola. Izložba je otvorena u 5 osnovnih škola u Hrvatskoj: OŠ Darda (9. travnja), OŠ Macinec (16. travnja), OŠ Žitnjak u Zagrebu (23. travnja), OŠ Braće Bobetko u Sisku (14. svibnja) te u OŠ Jasenovac (22. svibnja). Kroz izložbu i predavanje, učenici su mogli saznati više o povijesti romske zajednice u Hrvatskoj te o zločinima počinjenim nad Romima za vrijeme Nezavisne Države Hrvatske. U trećoj fazi planira se izdavanje priručnika u kojima bi se nastavnicima pružili dodatni materijali koji bi im pomogli u obrađivanju ove teme.

U projektu su sudjelovali Danijel Vojak s Instituta društvenih znanosti „Ivo Pilar“ (voditelj projekta), Goran Lapat s Učiteljskog fakulteta u Zagrebu, Ivo Pejaković iz Spomen područja Jasenovac te nezavisni istraživač Neven Kovačev.

Projekt je financijski podržala njemačka zaklada „Erinnerung, Verantwortung und Zukunft“ (Sjećanje, odgovornost i budućnost).

12. ODNOSI S JAVNOŠĆU

12.1. Objave u tiskanim i elektroničkim medijima

- 11. svibnja 2018. – intervju kustosice dr. sc. Andriane Benčić s novinarom Svenom Milekićem, BIRN, o zborniku Jasenovac – manipulacije, kontroverze i povijesni revizionizam, članak "Croatian Concentration Camp Book Tackles Historical Revisionism", <http://www.balkaninsight.com/en/article/croatian-jasenovac-camp-publication-tackles-historical-revisionism-05-11-2018>
- 14. svibnja 2018. – razgovor s kustosicom dr. sc. Andrianom Benčić i Stipom Odakom o zborniku "Jasenovac – manipulacije, kontroverze i povijesni revizionizam", portal hrvatske historiografije Historiografija.hr, <http://www.historiografija.hr/?p=9797>
- 4. lipnja 2018. - intervju s kustosicom dr. sc. Andrianom Benčić u tjedniku Novosti, "Negatore Jasenovca treba kazniti", <https://www.portalnovosti.com/andriana-bencic-negatore-jasenovca-treba-kazniti>
- 28. listopada 2018. - prikaz znanstvenog članka kustosice dr. sc. Andriane Benčić od strane novinara Ive Lučića, Hina, u Jutarnjem listu, "Istraživanja: Koncentracijski logor Jasenovac u konfliktnom ratnom naslijeđu", <https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/istrazivanja-koncentracijski-logor-jasenovac-u-konfliktnom-ratnom-nasljedju/7991570/>
- 2. veljače 2018. – intervju ravnatelja Spomne područja Jasenovac Ive Pejakovića za Večernji list, <https://www.vecernji.hr/vijesti/jasenovac-ivo-pejakovic-1223644>
- 5. svibnja 2018. – Intervju ravnatelja Spomen područja Jasenovac Ive Pejakovića za Novosti, <https://www.portalnovosti.com/ivo-pejakovic-lazu-da-je-jasenovac-radio-nakon-1945>

12.2. Sudjelovanje u televizijskim i radijskim emisijama

- 10. prosinca 2018. – ravnatelj Spomen područja Jasenovac Ivo Pejaković gostovao je emisiji Newsroom, televizije N1, <http://hr.n1info.com/Vijesti/a354631/Ravnatelj-Jasenovca-Iznose-se-obrnute-teze-oko-logora-nakon-1945.html>

12.3. Predavanja

- Kustosica dr. sc. Andriana Benčić održala jest 18. svibnja 2018. godine, dva sata predavanja (4 norma sati) u okviru nastavne teme *Kolektivno sjećanja i europsko ratno naslijeđe 20. st.* na predmetu "Drugi svjetski rat" (nositelj: izv. prof. dr. sc. Mario Kevo) na diplomskom sveučilišnom studiju "Povijest", smjer: "Suvremena povijest" Hrvatskog katoličkog sveučilišta.

12.4. Promocije i prezentacije

- Knjiga/zbornik znanstvenih radova Jasenovac – manipulacije, kontroverze i povijesni revizionizam (urednici Benčić, Odak, Lucić) predstavljena jest 11. svibnja 2018. g. u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, u sklopu festivala povijesti Kliofest. Zbornik su predstavili: dr. sc. Andriana Benčić, dr. sc. Danijela Lucić, dr.sc. Marica Karakaš Obradov i dr. sc. Mario Kevo.
- U Novinarskom domu u Zagrebu u studenom 2018. održano je predstavljanje knjige „Jasenovac“ autora Ive Goldsteina na kojoj je sudjelovao viši kustos Spomen područja Jasenovac, Đorđe Mihovilović.
- U organizaciji Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu u prosincu 2018. održana je tribina posvećena nedavno objavljenoj knjizi „Jasenovac“ Ive Goldsteina na kojoj su sudjelovali ravnatelj Spomen područja Jasenovac Ivo Pejaković te viši kustos Ivo Pejaković.

12.5. Koncerti i priredbe

12.6. Djelatnost klubova i udruga

12.7. Ostalo

- 1. lipnja 2018. - Javna ustanova Spomen područje Jasenovac izdala je priopćenje povodom gostovanja Igora Vukića u emisiji „Dobar dan, Hrvatska“ Hrvatske radiotelevizije, <http://www.jusp-jasenovac.hr/Default.aspx?sid=8883>
- 28. rujna 2018. - Javna ustanova Spomen područje Jasenovac objavila je reagiranje povodom predstavljanja knjige i filma autora Romana Leljka, Mit o Jasenovcu, <http://www.jusp-jasenovac.hr/Default.aspx?sid=8913>

13. MARKETINŠKA DJELATNOST

14. UKUPAN BROJ POSJETITELJA

Spomen područje Jasenovac u 2018. godini posjetilo je ukupno 16 066 posjetitelja. Od tog broja, ukupno 6 740 posjetitelja bilo je iz Hrvatske, a 9 326 iz stranih država.

Ukupan broj organiziranih grupa koje su posjetile Spomen područje Jasenovac bio je 124. Od tog broja, 27 organiziranih grupa bilo je iz Hrvatske, a 97 grupa iz stranih država. Što se tiče stranih država iz kojih su dolazile organizirane grupe, najviše ih je bilo iz Slovenije (27), Italije (24), SAD-a (9) i Srbije (5).

15. FINACIJE

15.1. Izvori financiranja (*u %*)

- RH - 96.25%
- lokalna samouprava
- vlastiti prihod – 0.64%
- sponzorstvo
- donacije
- EU fondovi
- pomoć iz gradskih proračuna – 3.11%

15.2. Investicije (*u kn*)

16. OSTALE AKTIVNOSTI

16.1. Održavanje i prezentacija donacija

16.2. Ostalo

JUSP Jasenovac svake godine organizira komemoraciju u znak sjećanja na žrtve logora Jasenovac. Svečana komemoracija je održana 22. travnja 2018. U prigodnom programu nastupili su dramski umjetnici Branka Cvitković i Boris Svrtan, klarinetist Bruno Philipp te članovi zbora HNK pod ravnanjem dirigenta Luke Vukšića.

Tehnički odjel JUSP Jasenovac zadužen je za održavanje lokaliteta koji se nalaze u sklopu Spomen područja Jasenovac. Tijekom 2017. godine izvršeno je planirano održavanje travnatih površina oko spomenika Cvijet, oko zgrade Memorijalnog muzeja i upravne zgrade te na lokalitetima u Uštici, Mlaci i Staroj Gradišci. Također je izvršena zamjena oštećenih i dotrajalih pružnih pragova na stazi koja spaja spomen-vlak i spomenik Cvijet.

Zbog rekordnog vodostaja rijeke Save i proglašenja izvanrednog stanja na području općine Jasenovac, Memorijalni muzej Spomen područja Jasenovac je bio je zatvoren za posjetitelje u drugoj polovici ožujka. Zbog opasnosti od poplave muzejska građa je evakuirana iz Memorijalnog muzeja i privremeno se čuva u prostoru Pučkog otvorenog učilišta u Novskoj. Evakuacija građe je koordinirana s Ministarstvom kulture RH.

25. srpnja 2018. godine Spomen područje Jasenovac posjetili su Predsjednica Republike Hrvatske, gospođa Kolinda Grabar Kitarović te Predsjednik Izraela, gospodin Reuven Rivlin. U pratnji ravnatelja Spomen područja Jasenovac, gospodina Ive Pejakovića i ministrice kulture Republike Hrvatske, gospođe Nine Obuljen Koržinek posjetili su Memorijalni muzej Jasenovac. Predsjednici su zatim u kripti spomenika Cvijet položili vijenac u čast svim žrtvama ustaškog koncentracijskog logora Jasenovac.

31.siječnja održan je sastanak ravnatelja Ive Pejakovića, kustosice dr. sc. Andriane Benčić i predstavnika IHRA-e s ministricom kulture dr. sc. Ninom Obuljen Koržinek, sastanak s ministricom obrazovanja dr. sc. Blaženkom Divjak, i sastanak s predstavnicima srpske, židovske, romske zajednice u Hrvatskoj, i s predstavnicima SABA RH.